

สภาเภสัชกรรม

สำนักงานเลขาธิการสภาเภสัชกรรม อาคาร 6 ชั้น 7 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข
ถ.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000 โทร. 0-2590-1877, 0-2591-8298 โทรสาร 0-2590-2439
www.pharmacycouncil.org email : pharthal@pharmacycouncil.org

ประกาศสภาเภสัชกรรม

ที่ ๕๑ /๒๕๕๙

เรื่อง การรับรองประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม (เพิ่มเติมฉบับที่ ๕)

อาศัยอำนาจตามข้อบังคับสภาเภสัชกรรม ว่าด้วยวิทยาลัยเภสัชบำบัดแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๑
หมวด ๑ ข้อ ๖ (๕) ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายจากสภาเภสัชกรรมในการรับรองหลักสูตร รวมถึงการปรับปรุง
แก้ไขหลักสูตรฝึกอบรมเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม สาขาเภสัชบำบัด นั้น
คณะกรรมการสภาเภสัชกรรม ในการประชุม ครั้งที่ ๒๕๗ (๑๑/๒๕๕๙) วันจันทร์ที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙
มีมติรับรองหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมทักษะความรู้ ความชำนาญในการบริหารทางเภสัชกรรม
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักสูตรการฝึกอบรมที่ผ่านตามหลักเกณฑ์จำนวน ๑ หลักสูตร ดังต่อไปนี้

ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม (สาขาจิตเวช)

Certificate in Pharmacy (Psychiatrics)

จึงขอประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(ดร. เภสัชกรนิลสุวรรณ ลีลารัศมี)

นายกสภาเภสัชกรรม

ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม

1. ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย	หลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้นการบริหารทางเภสัชกรรม
ภาษาอังกฤษ	Certificate short course Training Program in Pharmaceutical Care

2. ประกาศนียบัตร

ภาษาไทย	
ชื่อเต็ม	ประกาศนียบัตรวิชาชีพเภสัชกรรม (สาขาจิตเวช)
ชื่อย่อ	ป.วิชาชีพเภสัชกรรม (สาขาจิตเวช)
ภาษาอังกฤษ	
ชื่อเต็ม	Certificate in Pharmacy (Psychiatrics)
ชื่อย่อ	Cert in Pharmacy (Psychiatrics)

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- 3.1 โรงพยาบาลสวนปรุง
- 3.2 คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 3.3 วิทยาลัยเภสัชบำบัดแห่งประเทศไทย

4. ปรัชญาของหลักสูตร

เภสัชกรเป็นหนึ่งในทีมบุคลากรสาธารณสุขด้านสุขภาพจิตที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลรักษาผู้ป่วยที่ใช้ยาทางจิตเวชเพื่อให้บรรเทาหรือหายจากโรค และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งช่วยส่งเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในประชาชนชาวไทย หลักสูตรนี้จะเป็นการเตรียมความพร้อมของเภสัชกรให้มีความรู้และทักษะเฉพาะทางด้านบริหารเภสัชกรรมจิตเวช มีคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและสามารถทำงานได้ด้วยตนเอง สามารถริเริ่มและพัฒนางานบริหารเภสัชกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วยและสอดคล้องกับนโยบายด้านสาธารณสุขของประเทศได้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับทีมสุขภาพจิตทั้งในลักษณะการให้บริหารเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยโดยตรงและการพัฒนาศักยภาพของทีมสุขภาพจิตได้อย่างมีประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการสัมผัสจริงในการให้บริหารเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วย การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการสืบค้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างอาจารย์และทีมบุคลากรสาธารณสุขด้านสุขภาพจิต

5. เป้าหมายของหลักสูตร

เภสัชกรที่ผ่านการอบรมมีความรู้และทักษะเฉพาะทางด้านการบริหารผู้ป่วยที่ใช้ยาจิตเวช เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและขยายเครือข่ายบริการสุขภาพจิตและจิตเวชให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมได้หลายพื้นที่ของประเทศไทยต่อไป

6. กำหนดการเปิดอบรม

เปิดรับสมัครตั้งแต่เดือนธันวาคมระยะเวลาการฝึกอบรม 24 สัปดาห์ โดยฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติในโรงพยาบาลสวนปรุงและโรงพยาบาลตนเอง

ระยะเวลาการฝึกอบรมในโรงพยาบาลสวนปรุง จำนวน 4 ครั้ง

ครั้งที่ 1	เดือนมีนาคม	จำนวน	10	วัน
ครั้งที่ 2	เดือนพฤษภาคม	จำนวน	5	วัน
ครั้งที่ 3	เดือนมิถุนายน	จำนวน	10	วัน
ครั้งที่ 4	เดือนสิงหาคม	จำนวน	5	วัน

7. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในนโยบายและบทบาทของเภสัชกรในงานสุขภาพจิตและจิตเวช สามารถบูรณาการความรู้ ข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมทั้งงานวิจัยมาใช้ในการประเมิน คัดกรอง วินิจฉัย วางแผน และให้การบริหารเพื่อการบำบัดรักษาด้วยยาจิตเวชทั้งในโรงพยาบาลและในชุมชนมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

8. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เภสัชกรผู้ผ่านการฝึกอบรม จะมีความสามารถดังนี้

- 6.1 ให้บริหารเภสัชกรรมผู้ป่วยที่ใช้ยาทางจิตเวชได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถประเมินคัดกรองภาวะสุขภาพจิตเบื้องต้นได้
- 6.2 นำข้อมูลเชิงประจักษ์และ/หรือผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารผู้ป่วยที่ใช้ยาทางจิตเวช
- 6.3 ประสานงานกับบุคลากรของทีมสุขภาพและหน่วยงานต่างๆ ในการจัดการดูแลผู้ป่วยในโรงพยาบาลและในชุมชน
- 6.4 ริเริ่มและพัฒนาคุณภาพการบริหารเภสัชกรรมทางจิตเวชในหน่วยงานให้มีความสอดคล้องกับนโยบายด้านงานสุขภาพจิตและ จิตเวชโดยใช้ความรู้จากทฤษฎี ประสบการณ์ทางคลินิกและข้อมูลเชิงประจักษ์

9. การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

- 9.1 ได้รับการประเมินผลระหว่างการศึกษาปฏิบัติและเพิ่มปฏิบัติงานส่วนตัว อยู่ในเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 (ผลประเมินภาพรวม)
- 9.2 ได้รับคะแนนการสอบข้อเขียน อยู่ในเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และ
- 9.3 ได้รับคะแนนการสอบปฏิบัติ อยู่ในเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

10. องค์ประกอบของหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	17	หน่วยกิต
10.1 ภาคทฤษฎี จำนวน	3	หน่วยกิต
10.2 ภาคปฏิบัติ จำนวน	14	หน่วยกิต
ระยะเวลาการฝึกอบรม	24	สัปดาห์

โครงสร้างหลักสูตร

วิชา	จำนวน (หน่วยกิต)
ภาคทฤษฎี	
1. ความรู้พื้นฐานเรื่องโรคทางจิตเวช	1
2. หลักการใช้ยาจิตเวช	0.75
3. การสัมภาษณ์และการตรวจประเมินอาการทางจิตเวชและอาการไม่พึงประสงค์จากยา	0.5
4. เกสซ์ระบอบาติวิทยาและสถิติในงานบริหารเภสัชจิตเวช	0.75
ภาคปฏิบัติ	
5. ฝึกปฏิบัติงานบริหารเภสัชกรรมในผู้ป่วยจิตเวช	
5.1 การพัฒนาคุณภาพระบบบริการด้านยาจิตเวชให้มีคุณภาพ	1
5.2 กระบวนการให้การปรึกษาในผู้ป่วยที่เข้ายาจิตเวช	1
5.3 การบริหารผู้ป่วยที่เข้ายาจิตเวช	12
รวม	17

หมายเหตุ

การบรรยายภาคทฤษฎี 1 หน่วยกิต เท่ากับ 15 ชั่วโมง

การฝึกปฏิบัติ 1 หน่วยกิต เท่ากับ 30 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี

1. ความรู้พื้นฐานเรื่องโรคทางจิตเวช

1

หน่วยกิต

คำอธิบายลักษณะกระบวนวิชา

พยาธิสรีรวิทยา ระบาดวิทยาและทฤษฎีการเกิดโรคทางจิตเวชที่พบบ่อย การประเมินผู้มีความเสี่ยงต่อปัญหาด้านจิตเวชการตรวจวินิจฉัยทางคลินิก การแปลผลด้วยแบบประเมินทางจิตเวช และการตรวจทางห้องปฏิบัติการปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวช ผลกระทบของโรคทางจิตเวชต่อบุคคล ครอบครัวและชุมชน

วัตถุประสงค์

1. มีความรู้พื้นฐานและความเข้าใจทางด้านพยาธิสรีรวิทยา ระบาดวิทยาและทฤษฎีการเกิดโรคทางจิตเวชที่พบบ่อย
2. เข้าใจการประเมินและตรวจวินิจฉัยทางคลินิกของผู้ป่วยจิตเวช

เนื้อหากระบวนวิชา	จำนวน (ชั่วโมง)
1. ความรู้พื้นฐานเรื่องโรคทางจิตเวช ได้แก่ ทฤษฎีการเกิดโรคทางจิตเวช หลักการตรวจวินิจฉัยโรคทางจิตเวชและกลุ่มอาการของความผิดปกติทางจิตเวช	4
2. โรคจิตเภทและโรคจิตอื่นๆ ได้แก่ 2.1 โรคจิตเภท (Schizophrenia) 2.2 โรคจิตอารมณ์ และโรคจิตอื่นๆ (Schizoaffective disorder and others) 2.3 โรคจิตเนื่องจากแอลกอฮอล์และสารเสพติด 2.4 โรคทางกายที่ทำให้เกิดอาการทางจิตเช่น organic brain syndrome	1.5
3. โรคอารมณ์แปรปรวน ได้แก่ 3.1 โรคซึมเศร้า (Major depressive disorder) 3.2 โรคอารมณ์สองขั้ว (Bipolar disorder)	1.5 1.5
4. โรควิตกกังวล ได้แก่ 4.1 โรควิตกกังวลทั่วไป (Generalized anxiety disorder) 4.2 โรคกลัว (Phobia disorder) 4.3 โรคย้ำคิดย้ำทำ (Obsessive-Compulsive disorder) 4.4 โรควิตกกังวลที่เกิดภายหลังเหตุการณ์ที่รุนแรง (Posttraumatic stress disorder) 4.5 โรคแพนิก (Panic disorder)	1.5
5. ปัญหาสุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์	1.5
6. ภาวะสมองเสื่อม	1
7. โรคลมชัก	1
8. โรคจิตเวชเด็ก	1.5
รวม	15

คำอธิบายลักษณะกระบวนวิชา

หลักการใช้ยาทางจิตเวชในการรักษาโรคจิต โรคซึมเศร้า โรคอารมณ์แปรปรวนและโรควิตกกังวล ในแง่เภสัชจลนศาสตร์และเภสัชพลศาสตร์โดยเน้นฤทธิ์และกลไกการออกฤทธิ์ของยา ความแรง ขนาดยา วิธีการและระยะเวลาที่ใช้ยา รวมถึงอาการไม่พึงประสงค์ที่สำคัญจากการใช้ยา และแนวทางในการรักษาอย่างเหมาะสมสำหรับผู้ป่วยแต่ละรายและผู้ป่วยกลุ่มพิเศษ

วัตถุประสงค์

1. มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับยาที่ใช้ทางจิตเวช เภสัชจลนศาสตร์และเภสัชพลศาสตร์
2. เข้าใจแนวทางการรักษาและหลักการเลือกใช้อย่างเหมาะสมสำหรับผู้ป่วยแต่ละราย และผู้ป่วยกลุ่มพิเศษ เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยที่มีโรคทางกายอื่นๆ
3. มีความรู้เกี่ยวกับการติดตามประสิทธิภาพและอาการไม่พึงประสงค์ของยาทางจิตเวช

เนื้อหากระบวนวิชา	จำนวน (ชั่วโมง)
1. Psychopharmacology: Receptors and their clinical effects	2.75
2. ยาที่ใช้ในการรักษาโรคจิตเภท โรคจิตอารมณ์ โรคจิตเนื่องจากแอลกอฮอล์และสารเสพติด โรคทางกายที่ทำให้เกิดอาการทางจิตเช่น organicbrainsyndrome และโรคจิตอื่นๆ	1.5
3. ยาที่ใช้ในการรักษาโรคอารมณ์แปรปรวน	
3.1ยาที่ใช้ในการรักษาโรคซึมเศร้า	1.5
3.2ยาที่ใช้ในการรักษาโรคอารมณ์สองขั้ว	1.5
4. ยาที่ใช้ในการรักษาโรควิตกกังวล ได้แก่โรควิตกกังวลทั่วไป โรคนกหวีด โรคย้ำคิดย้ำทำ โรควิตกกังวลที่เกิดภายหลังเหตุการณ์ที่รุนแรงโรคแพนิค	1
5. ยาที่ใช้ในการรักษาปัญหาสุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์	1
6. ยาที่ใช้ในการรักษาภาวะสมองเสื่อม	0.5
7. ยาที่ใช้ในการรักษาโรคลมชัก	0.5
8. ยาที่ใช้ในการรักษาโรคจิตเวชเด็ก	1
รวม	11.25

3. การสัมภาษณ์และการตรวจประเมินอาการทางจิตเวชและอาการไม่พึงประสงค์จากยา 0.5 หน่วยกิต

คำอธิบายลักษณะกระบวนการวิชา

หลักการสัมภาษณ์ การสังเกตอารมณ์ อาการและพฤติกรรมของผู้ป่วยจิตเวชเพื่อค้นหาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยา และการประเมินอาการสำคัญทางจิตเวชเบื้องต้นสำหรับเภสัชกรเพื่อใช้ติดตามประเมินผลการรักษาด้วยยา ประเมินอันตรายหรืออาการไม่พึงประสงค์จากการรักษาด้วยยา

วัตถุประสงค์

1. มีความรู้และทักษะในการสัมภาษณ์ผู้ป่วยจิตเวช
2. สามารถประเมินผลการรักษาเบื้องต้น เป้าหมายการรักษา การวางแผนการรักษา และเลือกการใช้ยาได้อย่างสมเหตุสมผล เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละราย
3. สามารถค้นหาและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการใช้ยา เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขและป้องกันแก่ทีมสหวิชาชีพ ได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหากระบวนการวิชา	จำนวน (ชั่วโมง)
1. ความเข้าใจและความตระหนักถึงสถานะของผู้ป่วยจิตเวชและแนวทางการสัมภาษณ์และประเมินอาการสำคัญของผู้ป่วยจิตเวช	3
2. แนวทางการใช้เครื่องมือเพื่อประเมินอาการได้แก่ แนวทางการใช้เครื่องมือเพื่อประเมินอาการทางจิตเวช <ul style="list-style-type: none"> - Mental Status Examination (MSE) - Pharmacy Mental Status Examination (PMSE) - แบบคัดกรองโรคซึมเศร้า 2 คำถาม (2Q), แบบประเมินโรคซึมเศร้า 9 คำถาม (9Q), แบบประเมินการฆ่าตัวตาย 8 คำถาม(8Q) แนวทางการใช้เครื่องมือเพื่อประเมินอาการถอนพิษสุรา <ul style="list-style-type: none"> - Clinical Institute Withdrawal Assessment (CIWA-Ar) - Alcohol Withdrawal Scale (AWS) แนวทางการใช้เครื่องมือเพื่อประเมินอาการบกพร่องทางการเรียนรู้และการจำ <ul style="list-style-type: none"> - Thai Mini Mental State Examination (TMMSE) ความเข้าใจและความตระหนักถึงอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากการใช้ยาของผู้ป่วยจิตเวช แนวทางการสัมภาษณ์และประเมินอาการไม่พึงประสงค์ที่สำคัญจากการใช้ยาจิตเวชและแนวทางการใช้เครื่องมือเพื่อประเมินอาการไม่พึงประสงค์ Extrapyrarnidal Symptoms (EPS) จากการใช้ยาทางจิตเวช	4.5
รวม	7.5

คำอธิบายลักษณะกระบวนวิชา

การบรรยายถึงพื้นฐานและหลักการของระบาดวิทยาและชีวสถิติที่ใช้ในการออกแบบการดำเนินการและวิเคราะห์ทางคลินิกของประชากร มีการฝึกวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ฝึกออกแบบการวิจัยจากข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติในหน่วยงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถประเมินคุณค่าของวรรณกรรมหรืองานวิจัยและนำแนวคิดที่ได้จากงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนางานบริหารเภสัชกรรมผู้ป่วยจิตเวช ทั้งยังสามารถมีส่วนร่วมในความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และการสื่อสารผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการอื่นๆ ไปสู่ผู้รับบริการได้อย่างมีคุณภาพ

เนื้อหากระบวนวิชา	จำนวน (ชั่วโมง)
1. ระเบียบวิธีวิจัยในทางจิตเวช	3
2. สถิติและมาตรวัดที่ใช้ในทางจิตเวช	2.75
3. การประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยในการประเมินนิพจน์ต้นแบบ	5.5
รวม	11.25

ภาคปฏิบัติ

5. การฝึกปฏิบัติงานบริหารเภสัชกรรมในผู้ป่วยจิตเวช	14	หน่วยกิต
5.1 การพัฒนาคุณภาพระบบบริการด้านยาจิตเวชให้มีคุณภาพ	1	หน่วยกิต

คำอธิบายลักษณะกระบวนการวิชา

แนวคิดและหลักการดำเนินงานบริการสุขภาพจิตของประเทศและเขตสาธารณสุข โครงสร้างและรูปแบบของระบบบริการผู้ป่วยจิตเวชของประเทศปัญหาบริหารเภสัชกรรมที่สำคัญ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนและบทบาทของเภสัชกร บทบาทของสหวิชาชีพกับการร่วมกันดูแลผู้ป่วยจิตเวช รวมถึงกลวิธีในการบริหารด้านเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยจิตเวชในชุมชนจริยธรรมในการปฏิบัติงานบริหารเภสัชกรรมจิตเวชโรงพยาบาลชุมชน

วัตถุประสงค์

1. มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและหลักการดำเนินงานสุขภาพจิตของประเทศ และเขตบริการสาธารณสุข
2. เข้าใจกระบวนการบริหารเภสัชกรรมจิตเวชในชุมชน เข้าใจถึงความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วยจิตเวช
3. สามารถวางแผนและจัดระบบการดำเนินงานบริหารเภสัชกรรมสำหรับผู้ป่วยที่ใช้ยาทางจิตเวชในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้การรักษามีประสิทธิภาพสูงสุด เกิดความปลอดภัยและส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดี

เนื้อหากระบวนการวิชา	จำนวน (ชั่วโมง)
1. การพัฒนาคุณภาพระบบให้บริการด้านการบริหารเภสัชกรรมผู้ป่วยจิตเวชในสถานบริการระดับปฐมภูมิ ทติยภูมิ ตติยภูมิ	15
2. ระบบการบริหารเภสัชกรรมผู้ป่วยที่บ้าน	15
รวม	30

คำอธิบายลักษณะกระบวนการวิชา

การเรียนรู้ถึงความหมาย จุดมุ่งหมายของกระบวนการสนทนาระหว่างบุคคลหรือกระบวนการให้การปรึกษา ฝึกทักษะความสามารถเฉพาะทางที่ผู้ให้บริการปรึกษาต้องมีและจำเป็นไปใช้ในการให้คำปรึกษา ตลอดจนสามารถนำเทคนิคต่างๆ ไปใช้เพื่อช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการซึ่งมีปัญหาให้เขาสามารถแก้ไขปัญหานั้นในปัจจุบันได้อย่างฉลาดเหมาะสมและมีทักษะในการแก้ปัญหาอื่นๆในอนาคตได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานและมีทักษะในการให้บริการปรึกษา
2. สามารถนำเทคนิคต่างๆ ไปใช้เพื่อช่วยเหลือผู้รับบริการซึ่งมีปัญหาให้เขาสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหากระบวนการวิชา	จำนวน (ชั่วโมง)
เทคนิคและทักษะการให้คำปรึกษา ได้แก่ กระบวนการให้บริการปรึกษาผู้ป่วยจิตเวช ทักษะที่ใช้ในการให้บริการปรึกษาผู้ป่วยจิตเวช การประเมินความร่วมมือในกระบวนการให้คำปรึกษา จากอวจนะภาษาของผู้ป่วยและการเข้าถึงผู้ป่วยอย่างปลอดภัย	30
รวม	30

คำอธิบายลักษณะกระบวนการวิชา

การฝึกปฏิบัติงานบริหารเภสัชกรรมกับผู้ป่วยจิตเวชในสถานพยาบาล การเข้าร่วมกับบุคลากร การแพทย์สาขาอื่น ๆ ในการดูแลผู้ป่วย ซึ่งรวมถึงการรวบรวม ประเมินข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นของผู้ป่วย การใช้ องค์ความรู้ทางเภสัชบำบัดประเมินผลการรักษาเบื้องต้น และการประเมินอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาทาง จิตเวช การค้นหาปัญหาจากการใช้ยา การเสนอแผนการรักษาที่เหมาะสมและการติดตามการใช้ยาทั้งในด้าน ประสิทธิภาพและความปลอดภัย การให้บริการเภสัชสนเทศ และการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย โดยมีการพัฒนา ทักษะการสื่อสารและสัมพันธภาพกับผู้ป่วยและบุคลากรทางการแพทย์สาขาอื่น ๆ การสื่อสารกับทีมสหวิชาชีพ เกี่ยวกับแผนการรักษาทักษะในการสื่อสารกับผู้ป่วยและญาติอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างเจตคติที่ดี เข้าใจ ยอมรับ และมีความต้องการช่วยเหลือผู้ป่วยจิตเวชรวมทั้งการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ และผู้อบรมต่อการพัฒนาคุณภาพบริหารเภสัชกรรมผู้ป่วยโรคจิตเภท โรคจิตอารมณ์ โรคจิตอื่น ๆ โรคจิต เนื่องจากสารเสพติด โรคซึมเศร้า โรคอารมณ์สองขั้ว โรควิตกกังวล รวมทั้งผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิตจาก แอลกอฮอล์ ผู้ป่วยที่มีภาวะสมองเสื่อม และโรคจิตเวชเด็ก โดยใช้กรณีศึกษาและเอกสารงานวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เสริมสร้างเภสัชกรให้มีเจตคติที่ดี มีความเข้าใจ ยอมรับ และมีความต้องการให้ความช่วยเหลือแก่ ผู้ป่วยโรคจิตเวช ส่งเสริมให้ผู้ป่วยเข้าถึงบริการด้านยา
2. สามารถประเมินผลการรักษาเบื้องต้น เป้าหมายการรักษา การวางแผนการรักษาและเลือกการใช้ยา รักษาได้อย่างสมเหตุสมผล เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละราย
3. สามารถติดตามประเมินอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาทางจิตเวชและทำการแก้ไขปัญหาจากการใช้ ยาอย่างเหมาะสมทัน
4. สามารถประเมินและวิเคราะห์ค้นหาปัญหาจากการใช้ยา กำหนดเป้าหมายในการดูแลหรือการวางแผน แก้ไขปัญหาที่เหมาะสมสอดคล้องกับปัญหาหรือความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเป้าหมายชัดเจน เพื่อ เสนอแนวทางแก้ไขและป้องกันแก่ทีมสหวิชาชีพ ได้อย่างเหมาะสม
5. สามารถดูแลผู้ป่วยจิตเวชอย่างต่อเนื่องในชุมชนและครอบครัว เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาด้วยยาและ การดูแลอย่างต่อเนื่องขณะที่อยู่ในชุมชนหรือครอบครัวโดยร่วมกับทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
6. สามารถให้คำปรึกษาผู้ป่วยและญาติเพื่อให้ผู้ป่วยและญาติมีความรู้และทักษะในการดูแลตนเอง สามารถปฏิบัติตัวได้อย่างเหมาะสมระหว่างการใช้ยา เกิดแรงจูงใจที่จะให้ความร่วมมือในการรักษา อย่างต่อเนื่องเพื่อให้การใช้ยาเกิดประสิทธิภาพไม่เกิดมีอาการกำเริบซ้ำผู้ป่วยได้รับการยอมรับการดูแล จากญาติ ชุมชน สามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวและชุมชนได้
7. เพื่อให้ผู้อบรมได้มีโอกาสนำเสนอตัวอย่างกรณีศึกษา พร้อมทั้งแนวคิดจากงานวิจัย เพื่อพัฒนางาน บริหารเภสัชกรรมผู้ป่วยโรคจิตเภท โรคจิตอารมณ์ โรคจิตอื่น ๆ โรคจิตเนื่องจากสารเสพติด โรค ซึมเศร้า โรคอารมณ์สองขั้ว โรควิตกกังวล ผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์ ผู้ป่วยที่มีภาวะ สมองเสื่อม และโรคจิตเวชเด็ก โดยแลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกับอาจารย์

8. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติและมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อบทบาทหน้าที่ของเภสัชกรในการให้บริหารเภสัชกรรมในผู้ป่วยโรคจิตเภท โรคจิตอารมณ์ โรคจิตอื่น ๆ โรคจิตเนื่องจากสารเสพติด โรคซึมเศร้า โรคอารมณ์สองขั้ว โรควิตกกังวล ผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์ ผู้ป่วยที่มีภาวะสมองเสื่อม โรคลมชัก และโรคจิตเวชเด็ก โดยผู้ที่ผ่านการฝึกปฏิบัติงานบริหารเภสัชกรรมในผู้ป่วยจิตเวชมีความสามารถ ดังนี้
 - 8.1 รวบรวมและประเมินข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นของผู้ป่วย
 - 8.1.1 ประเมินผู้ป่วยเพื่อหาปัจจัยที่มีผลเกี่ยวข้องกับการรักษา
 - 8.1.2 รวบรวมผลการสัมภาษณ์การตรวจประเมินอาการทางจิตเวชและอาการไม่พึงประสงค์จากยา ผลทางห้องปฏิบัติการและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลด้านยา
 - 8.1.3 ระบุและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยมุ่งเน้นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยา จากการพิจารณาบนพื้นฐานทางวิชาการ ผลตรวจร่างกาย ผลทางห้องปฏิบัติการ ผลการสัมภาษณ์และการตรวจประเมินอาการ
 - 8.2 ใช้องค์ความรู้ทางเภสัชบำบัดประเมินการรักษาอย่างเป็นระบบโดยคำนึงถึงประวัติการใช้ยา ประวัติอาการไม่พึงประสงค์จากยา อันตรกิริยาระหว่างกันของยา ความร่วมมือในการใช้ยารวมถึงการตอบสนองทางคลินิกต่อการใช้ยา
 - 8.3 วิเคราะห์แนวทางการรักษามาตรฐานและการตอบสนองทางคลินิก เพื่อเสนอแผนการรักษาที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยเฉพาะรายแก่ทีมสหวิชาชีพ โดยครอบคลุมการประเมิน IESAC และสืบค้นปัญหาจากการใช้ยาของผู้ป่วย
 - 8.4 ดำเนินการแก้ไข พร้อมเสนอแผนติดตามผลการรักษาทั้งในด้านประสิทธิภาพและความปลอดภัยแก่ทีมสหวิชาชีพ
 - 8.5 ติดตาม การยอมรับต่อคำแนะนำ ผลการรักษา และวางแผนการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง
 - 8.6 ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย ญาติ ผู้ดูแลและทีมบุคลากรทางการแพทย์ในเรื่องของยา โรคและการปฏิบัติตัวที่เหมาะสม ทั้งในระหว่างการรักษาในโรงพยาบาล การจำหน่ายผู้ป่วย (discharge counseling) การส่งต่อข้อมูลเพื่อดูแลต่อในชุมชนและการเยี่ยมบ้าน

เนื้อหากระบวนวิชา	จำนวน (ชั่วโมง)
ฝึกปฏิบัติงานบริหารเภสัชกรรมในผู้ป่วยจิตเวช ได้แก่ โรคจิตเภท โรคจิตอื่น ๆ และโรคจิตจากสารเสพติด โรคอารมณ์ซึมเศร้า โรคอารมณ์สองขั้ว โรควิตกกังวล ผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิตเนื่องจากแอลกอฮอล์ โรคสมองเสื่อม โรคลมชัก โรคจิตเวชเด็ก	360

กิจกรรมการฝึกปฏิบัติงานบริหารเภสัชกรรมในผู้ป่วยจิตเวช

ส่วนที่ 1 ฝึกปฏิบัติในโรงพยาบาลสวนปรุง

ฝึกปฏิบัติงานบริหารเภสัชกรรมทั้งผู้ป่วยนอกผู้ป่วยใน และเยี่ยมผู้ป่วยร่วมกับจิตแพทย์ กิจกรรม ได้แก่ ฝึกสัมภาษณ์และประเมินติดตามประสิทธิภาพและอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาจิตเวชฝึกบันทึกประวัติ สืบค้นปัญหา เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ฝึกการวิเคราะห์ใบสั่งยาเพื่อค้นหาปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้ยา ฝึกการจ่ายยาจิตเวชฝึกให้คำแนะนำปรึกษาด้านยา (counseling) ในผู้ป่วยจิตเวช ฝึกปฏิบัติการคัดกรองผู้ป่วย เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการส่งต่อฝึกทักษะการส่งต่อข้อมูลแก่ทีมสหวิชาชีพ และการอภิปรายร่วมกับอาจารย์ เกี่ยวกับการติดตามการใช้ยาของผู้ป่วยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างอาจารย์และผู้อบรมต่อการพัฒนา คุณภาพบริหารเภสัชกรรมผู้ป่วยโรคจิตเภท โรคจิตอารมณ์ โรคจิตอื่น ๆ โรคจิตเนื่องจากสารเสพติด โรคซึมเศร้า โรคอารมณ์สองขั้ว โรควิตกกังวล รวมทั้งผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิตจากแอลกอฮอล์ ผู้ป่วยที่มีภาวะสมองเสื่อม และโรคจิตเวชเด็ก โดยใช้กรณีศึกษาและเอกสารงานวิจัย

กิจกรรมประจำวัน

- การฝึกปฏิบัติงานจ่ายยาผู้ป่วยใน

9.00 – 12.00 น. เยี่ยมผู้ป่วยร่วมกับทีมแพทย์ หรือ เภสัชกร

13.00 – 16.00 น. วางแผนการบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วย

และติดตามผู้ป่วยร่วมกับทีมเภสัชกร ตลอดจนให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วย

- การฝึกปฏิบัติงานจ่ายยาผู้ป่วยนอก

9.00 -12.00 น. และ 13.00 – 15.00 น. ฝึกปฏิบัติการบริหารทางเภสัชกรรมแก่ผู้ป่วยร่วมกับทีม เภสัชกร ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก คือ

- การฝึกปฏิบัติการจ่ายยาผู้ป่วยจิตเวช
- การฝึกปฏิบัติการประเมินอาการไม่พึงประสงค์จากยา
- การฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษาด้านยา (counseling)
- การฝึกปฏิบัติงานติดตามผลการรักษาและเฝ้าระวังความปลอดภัยจากการใช้ยาในผู้ป่วยจิต เวชที่รับยาต่อเนื่อง

15.00 -16.00 น อภิปรายกรณีศึกษาการให้บริหารทางเภสัชกรรม

งานมอบหมาย	จำนวน
นำเสนอกรณีศึกษาผู้ป่วยจิตเวชของโรงพยาบาลสวนปรุง	2 ราย
นำเสนอการวิพากษ์วรรณกรรมปฐมภูมิ	1 เรื่อง

ส่วนที่ 2 ฝึกปฏิบัติในโรงพยาบาลต้นสังกัดที่ตนเองทำงาน

ฝึกปฏิบัติงานบริหารเภสัชกรรมทั้งผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยในและการบริหารเภสัชกรรมในชุมชน

งานมอบหมาย	จำนวน (ราย)
นำเสนอกรณีศึกษาผู้ป่วยจิตเวชในชุมชน	1
ส่งรายงานกรณีศึกษาผู้ป่วยจิตเวชรายสัปดาห์	16

หมายเหตุ

งานมอบหมายการนำเสนอกรณีศึกษาผู้ป่วยจิตเวช กรณีศึกษาต้องเป็นกรณีศึกษาที่ผู้รับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการบริหารทางเภสัชกรรมในโรงพยาบาลและ/หรือชุมชน ได้ประยุกต์ใช้ทักษะการประเมินอาการทางจิตเวช อาการไม่พึงประสงค์จากยา การใช้เทคนิคและทักษะการให้คำแนะนำปรึกษาด้านยา กรณีศึกษาได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมที่สุดกับผู้ป่วยเฉพาะรายหรือไม่ตามข้อบ่งใช้ (indication) ประสิทธิภาพ (efficacy) ความปลอดภัย (safety) ความร่วมมือในการใช้ยา (adherence) และราคาที่เหมาะสมกับเศรษฐฐานะ (cost) หรือตามหลักการ IESAC อีกทั้งได้รับการประเมินอย่างครอบคลุมว่ามี Drug related problem (DRP) หรือไม่ ในกรณีศึกษาดังกล่าวมี DRP ที่น่าสนใจและได้รับประโยชน์จากการบริหารทางเภสัชกรรม

9. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมควรมีคุณสมบัติดังนี้

- 9.1 เป็นเภสัชกรประจำโรงพยาบาลของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
- 9.2 เป็นผู้ที่ได้รับใบประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม ไม่มีคุณสมบัติต้องห้าม คือ ไม่เคยถูกพักใช้ใบอนุญาต เว้นแต่พ้นกำหนดเวลาพักใช้ใบอนุญาตมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือ ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต ระยะเวลา 2 ปี
- 9.3 เป็นเภสัชกรผู้มีหน้าที่รับผิดชอบผู้ป่วยจิตเวชโดยตรงหรือมีความสนใจในงานบริหารเภสัชกรรมผู้ป่วยจิตเวช
- 9.4 ได้รับอนุญาตจากหัวหน้าหน่วยงานต้นสังกัดให้เข้ารับการอบรม

10. การคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม

ผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ 9 สามารถสมัครเข้ารับการอบรมได้ โดยไม่มีการสอบคัดเลือก(ขึ้นกับนโยบายการพัฒนาเขตบริการสุขภาพ และความต้องการของพื้นที่ในการดูแลผู้ป่วยจิตเวช)

11. คุณสมบัติของผู้ฝึกอบรม

11.1 เป็นเภสัชกรที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

11.1.1) เป็นผู้ที่ได้รับใบประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม ไม่มีคุณสมบัติต้องห้าม คือ ไม่เคยถูกพักใช้ใบอนุญาต เว้นแต่พ้นกำหนดเวลาพักใช้ใบอนุญาตมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือ ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต ระยะเวลา 2 ปี และ

11.1.2) ยังปฏิบัติงานที่ใช้ทักษะทางเภสัชบำบัดในสาขาที่เกี่ยวข้องอยู่และ

11.1.3) มีสมรรถนะ/ประสบการณ์ในการบริหารทางเภสัชกรรม ตามคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

- ได้รับหนังสืออนุมัติ หรือวุฒิบัตรสาขาเภสัชบำบัด หรือเทียบเท่า
- ได้รับปริญญาเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเภสัชกรรมคลินิก หรือเทียบเท่า
- ผ่านการฝึกอบรมระยะสั้นในสาขานั้น ๆ
- มีประสบการณ์ในทักษะทางเภสัชบำบัดในสาขาที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 2 ปี

11.2 มีอัตราส่วนของผู้สอนต่อผู้ฝึกอบรม ไม่น้อยกว่า 1 : 3 ในการฝึกภาคปฏิบัติ

1.	ภญ.ดร.	วนิดา	พุ่มไพศาลชัย	โรงพยาบาลสวนปรุง
2.	ภญ.	กาญจนา	หัตถสิน	โรงพยาบาลสวนปรุง
3.	ภญ.	ปฤทัย	เกษร	โรงพยาบาลสวนปรุง
4.	ภญ.	น้ำฝน	ปิยะตระกูล	โรงพยาบาลสวนปรุง
5.	ภก.	ภาณุวัฒน์	สมใจ	โรงพยาบาลสวนปรุง
6.	ภญ.	สุพรรณิการ์	กิจสวัสดิ์ไพบุลย์	โรงพยาบาลสวนปรุง
7.	ภญ.	ฐิตารีย์	พงษ์ด้วง	โรงพยาบาลสวนปรุง
8.	ภก.	อำพรชัย	โฉมงาม	โรงพยาบาลสวนปรุง
9.	ภญ.	พรทิพย์	อภิวัฒน์นากร	โรงพยาบาลสวนปรุง
10.	ภญ.	อาภาวรรณ	พलयชุม	โรงพยาบาลสวนปรุง
11.	รศ.ดร.ภก.	วิรัตน์	นิวัฒน์นันท์	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
12.	ดร.ภญ.	ชิดชนก	เรื่อนก้อน	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
13.	ภญ.	เรวดี	วงศ์ปการันต์	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

12. แหล่งค้นคว้าข้อมูลที่ต้องมีในแหล่งฝึกปฏิบัติงานฯ หรือสามารถเข้าถึงได้ง่ายคือ

12.1) หนังสือในสาขาเฉพาะทางนั้นๆ ที่เป็นปัจจุบัน อย่างน้อย 5 เรื่อง

- Pharmacotherapy: A Pathophysiologic 9th ed. New York: McGraw-Hill; 2014
- Harrison's principles of internal medicine 19th ed. New York: McGraw-Hill Education Medical;2015
- The American Psychiatric Publishing textbook of Psychiatry 6th ed. Washington, DC: American Psychiatric Publishing;2014
- The American Psychiatric Publishing Textbook of substance abuse treatment 5th ed. Washington, DC: American Psychiatric Publishing;2015
- Manual of clinical psychopharmacology 8th ed. Arlington, VA.: American Psychiatric Publishing;2015
- Dulcan's textbook of child and adolescent psychiatry 2nd ed. Arlington, VA: American Psychiatric Association Publishing;2016
- Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5 5th ed. Washington, D.C.: American Psychiatric Pub;2013

12.2) วารสารต่างประเทศในสาขาเฉพาะทางนั้น ๆ ที่เป็นปัจจุบัน อย่างน้อย 1 เรื่อง

(ประสานคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

12.3) คอมพิวเตอร์เพื่อสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยมีสัดส่วนจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานได้ ต่อจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม ไม่น้อยกว่า 1 : 2

13. ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมฯ

- ค่าใช้จ่ายตลอดการฝึกอบรม จำนวน 29,000 บาทต่อคน ค่าใช้จ่ายนี้ประกอบด้วยเอกสารประกอบการอบรม ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการหลักสูตร
- ค่าเดินทาง ค่าอาหารและที่พักของผู้เข้ารับการอบรมอยู่ในความดูแลของผู้เข้าร่วมการอบรมหรือเบิกค่าใช้จ่ายจากต้นสังกัด